

BESZÁMOLÓ A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT MUNKÁJÁRÓL 2009.

A Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat egy komplex humánszolgáltatási intézmény, amely kezdetben csak nevelési tanácsadóként működött, majd feladatát bővítették a logopédiai és gyógytestnevelés ellátással, így neve pedagógiai szakszolgálatná változott. 1998-ban új feladattal bízott meg bennünket a város, megszerveztük a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot. Az intézmény neve azóta a jelenlegi. Olyan modellértékű szervezeti forma alakult így ki, amelynek eredményeit az Oktatási törvény módosítása is törvényesítette, hiszen javaslatként fogalmazta meg a két szakfeladat - szociális és oktatási - egy intézményen belüli ellátását. Ennek oka, hogy klienskörünk egy része azonos, a fejlesztő pedagógusok, pszichológusok tudják segíteni mind a családsegítő munkatársakat, mind a klienseket, a gyermekeket. A szociális munkások pedig a családok elérésében, a gyermekek rendszeres foglalkozásokon való megjelenésének segítésében tudnak közreműködni. Így a hozzánk fordulóknak a lehető leghamarabb, komplex ellátást tudnak kapni, nem tudnak az egyes intézmények között „elveszni”.

Intézményünk erőssége az egyéni gondozás mellett, hogy komplex ellátást tudunk nyújtani, amelyben a fenti szakemberek teamben, együtt tudnak dolgozni a családokért, gyerekekért.

I. Törvényi alapok

A pedagógiai szakszolgálatok szerepét, tevékenységét a 11/1994-es MKM rendelet óta egyre gyakrabban szabályozzák, egyre konkrétabb és sokrétűbb feladatot róva rá, egyre inkább közelítve az iskolák, óvodák működéséhez.

A legújabb, a fent említett helyébe lépő rendeletet január elején jelentették meg – 4/2010. (01.19.) OKM rendelet -, augusztus 1-től lesz hatályos. Különösen a Szakértői Bizottságok munkáját szabályozza nagyon részletesen, de a pedagógiai szakszolgálatok esetében is több konkrét változtatást eredményez majd. (szakvélemények, szakértői vizsgálatok kérése) Mindez szükségessé teszi, hogy a tavaly elfogadott SZMSZ-t újra átdolgozzuk szeptemberre.

Munkánkat a szülők és az oktatási intézmények kérésére végezzük. Ha az oktatási intézmény kéri meg a vizsgálatot, akkor is csak a szülő egyetértésével és hozzájárulásával, jelenlétében vizsgálhatjuk gyermekét. Egyes esetekben a Gyámhivatal is kér tőlünk szakvéleményt.

A pedagógiai szakszolgáltatás biztosítása a megyei önkormányzat feladata. 1997-ben a Sárospataki Köznevelési Ellátási Körzet vette át tőle, majd 2005-től, a Sárospataki Többcélú Kistérségi Társulás megalakulása után, ez a feladat a kistérségre szállt. A feladatot mindvégig a Sárospatak városa által fenntartott intézménnyel, azaz velünk látták el – együttműködési megállapodás útján.

II. Ellátott feladatok – ellátottak

Nevelési tanácsadás

A nevelési tanácsadásban fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és pszichológusok dolgoznak.

Az iskolák javaslatára tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségek esetén fordulnak hozzánk a szülők. Egyre többször saját maguktól, önként is.

Többszöri találkozás során diagnózist adunk, amelyet szakvéleményben rögzítünk. Ezt követően vagy tanácsadási helyzetben a szülőt, pedagógust látjuk el tanácsokkal, segítséggel az enyhébb eseteknél, vagy terápiába vesszük a gyermeket a súlyosabb problémáknál. Ez találkozásokat jelent meghatározott ideig - 6 alkalomtól akár 1-2 tanévig is -, amelyben a gyengébb képességeket fejlesztjük, megpróbáljuk a hiányzó képességeket kialakítani.

A pszichológusok is hasonló rendszerben dolgoznak, de a tanulási zavar diagnosztikája mellett munkájukban hangsúlyosabban a magatartási, viselkedési zavarok: szorongás, depresszió, impulzív viselkedés, enuresis, válási traumák, beilleszkedési nehézségek.

Kiemelt korosztály számunkra a 3-7 éves kor, amikor az iskolára való minél jobb előkészítés, a zökkenőmentes beilleszkedés, átmenet biztosítása a cél. Az elmúlt évek során azonban látható, hogy széjjel húzódtott ellátottaink köre, egészen a gimnazistákig. Mivel sem a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolában, sem az ÁVG-ben nincsen fejlesztő pedagógus, munkatársaink végzik a TMB-s gyermekek fejlesztését is. Több vidéki iskolában a saját fejlesztő pedagógust biztosítják.

Minden sárospataki gyermeket kétszer szűrünk: nagycsoportban és második osztályban, hogy megelőzzük a diszlexia, diszgráfia kialakulását, hiszen ez a legsúlyosabb tanulási nehézség, ami minden más tanulási folyamatra kihat.

Az iskolaérettségi vizsgálatok is jelentős szerepet töltenek be munkánkban.

Logopédia

A logopédiai ellátás döntő része az óvodáskori hangzójavítás. Néhány esetben találkozhatunk diszfóniás beszéddel.

A megkésett beszédfejlődés is komoly logopédiai feladat, csakúgy, mint az autista, autisztikus gyerekek kommunikációjának javítása.

A logopédusok dolgoznak az iskolásokkal az olvasási, írási zavarok terápiájában.

Mindhárom logopédusunk logopédiai diagnosztika végzettséggel is rendelkezik, így rendszeresen vizsgálják a tanulási zavaros gyermekeket, hogy megállapítsák, átmeneti zavarról, vagy tartós teljesítményromlásról van-e szó.

A dadogás korrekciója is a logopédusok feladata.

Sajnos látható, hogy egyre nő a logopédiai ellátásra szoruló gyermekek száma. Előfordult, hogy a nagycsoportos óvodások több mint felénél kellett logopédiai terápiát alkalmazni.

Munkájukat a gyermek óvodájában, iskolájában végzik heti 1-2 alkalommal terápiában részesítve egy-egy gyermeket. A vizsgálatok a Tanácsadóban, a szülővel együtt zajlanak.

Gyógytestnevelés

Az iskolaorvos, védőnő, szakorvos javaslatára 15-17 fős csoportokba korosztály szerint, illetve problématípus alapján, iskolánként beosztva zajlik a gyógytestnevelés.

A gyerekek nagy része jár normál testnevelési órára is, amit kiegészít ez a speciális terápia, a gyógytestnevelés. Az osztályzatot a két pedagógus közösen adja, a hiányzás beszámít az

iskolai előmenetelbe.

Mindhárom óvodában játékos mozgásfejlesztést is biztosítunk preventív, fejlesztő céllal 3-7 kisgyerek számára csoportonként.

Lehetőség van úszás igénybevitelére is a gyógytestnevelő vezetésével.

Sajnos, évek óta emelkedik a problémás, mozgás- és tartáshibákkal rendelkező gyerekek száma, és különösen a lúdtalpasoké.

Pályaválasztási tanácsadás

Kis számban veszik igénybe és kéri ezt a szolgáltatást, különösen azóta, hogy már nem veszünk részt az Arany János Tehetséggondozó Program pályaaorientációs tréningjein.

Tájékoztató anyagok eljuttatása, egyéni beszélgetések, képességfelmérés, érdeklődésvizsgálat adják a pályaválasztási tanácsadás tartalmát. Részben átvette tőlünk a Munkaügyi Központ, részben pedig a tanulmányi eredmény és a szülők lehetőségeinek a függvénye, hogy ki hol folytatja tovább tanulmányait.

III. Személyi és tárgyi feltételek

Tárgyi feltételeink megfelelőek. Nagyon sokat pályázunk, éves szinten a költségvetés 5-10 %-t, ami lehetővé teszi, hogy eszközeinket folyamatosan korszerűsítsük, pótoljuk.

Az LHH-s projektek intézményünket is - több pályázat keretében - érintik:

- Egy 50 milliós pályázat a pedagógiai szakszolgáltatást próbálja majd a leghátrányosabb rétegekhez eljuttatni. Ennek keretében 5 új munkatársat - 2 logopédus, 3 fejlesztő pedagógus - alkalmaznánk két éves időtartamban pályázati forrásból, elsősorban a társult, kistérségi települések ellátására.
- A másik, 300 milliós pályázat az évek óta megoldatlan elhelyezésünket oldja majd meg a volt Esze Tamás Általános iskola épületének két szintjén. A tervek szerint magas színvonalon, hosszú távra.
- A pedagógus továbbképzésekben is külön, számunkra szervezett programok vannak. A térségre eső összeg itt is 50 millió forint lesz.

Az intézmény személyi állományára jellemző, hogy minden munkatársunk legalább két diplomával rendelkezik, többen szakvizsgával, és nagyon sok szakirányú továbbképzéssel. Erre szükség is van, hiszen munkatársainkat az oktatási törvény szerint megilleti az ún. különleges szakértelemért járó pótlék, s ennek alapja, hogy egyre több irányból, folyamatosan tovább képezzék magukat. Költségvetésünkől mindig megpróbáljuk biztosítani ennek anyagi feltételeit, hiszen a normatív támogatás ennek töredékét sem fedezte. Az utóbbi két évben ezt a költségvetési tárgyalások során külön tételként be is tervezhetjük, amelyet ezúton is köszönünk. Nagy feladat lesz, hogy 2010. augusztus egytől csak szakvizsgázott pedagógus dolgozzon a szakszolgálatnál. A jelenlegi munkatársaknak 5 év áll rendelkezésére ennek megszerzéséhez.

Főállású munkatársak:

- 1 fő klinikai szakpszichológus, gyermekterapeuta, pszichodráma asszisztens intézményvezető, a klinikusi mellett szociális szakvizsgával is
- 1 fő klinikai szakpszichológus – családterapeuta, hipnoterapeuta, pszichodráma asszisztensi képesítéssel, jelenlegi doktori képzésben
- 3 gyógypedagógus, közülük 2 fő pszichopedagógus, 1 fő tanító is
- 3 logopédus - ketten tanító/óvónő képesítéssel -, mindhárman diagnosztá

- képesítéssel is, 1 fő közoktatási szakértő
- 1 gyógytestnevelő, közoktatási szakértő
- 1 felsőfokú gyógypedagógiai asszisztens (ügyvitelszervezőként)
- 1 fő adminisztrátor - jelenleg közcélú foglalkoztatásban (ugyanaz a személy már 7 éve)

IV. Finanszírozás

Intézményünk egyike a város legnagyobb fajlagos költségű intézményeinek. Minden munkatársunk felsőfokú végzettségű, akiket megillett nemcsak a több diplomáért járó pótlék, de a – már fent említett – különleges szakértelemért járó pótlék is. Ugyanakkor bevételt nem tudunk realizálni.

Ennek ellenére az évek során látható, hogy az oktatási kormányzat folyamatosan megerősíti a pedagógiai szakszolgálatok pozícióját, és egyre nagyobb mértékben rendel normatív támogatást is a fenntartásához. Korábban teljes egészében, 100 %-ban az önkormányzat finanszírozta az intézményt.

Jelenleg igénybe vehető normatív támogatások:

- főállású munkatársak után 900 000,- Ft/fő évente (csak a járulékok csökkentésének mértékében csökkent összege 2010-ben)
- terápiás ellátás után 11 000,- Ft/gyermek – a többcélú kistérségi ellátás keretében, amely a duplájára, 22 000,- Ft-ra nőtt, ha a gyermeket saját településén, illetve oktatási intézményében látjuk el. Mi évek óta ezt a rendszert alakítottuk ki, így duplájára nőtt finanszírozásunk ebben az évben.

Mindezek együttesen – ebben az évben 19 millió forint – költségvetésünknek csak a kb. 65 %-t fedezi, a többit az önkormányzat teszi hozzá. Ez összességében ebben az évben mégis csaknem 10 százalékkal kevesebb, mint 2009-ben volt.

Próbáljuk a rendelkezésre álló pályázatok kihasználásával is csökkenteni a „hiányt”: de a B.A.Z. Megye Közneveléséért Közalapítvány egyre kisebb összegű pályázatokat ír ki, így míg korábban 1,6 millió forintot, a 2008/2009-es tanévre 1,4 millió forintot nyertünk diagnosztizálásra, ebben az évben már csak 600 ezer forint ez az összeg.

V. Kistérségi feladatellátás

A kistérség ellátását 1997-től a Sárospataki Köznevelési Ellátási Körzet megbízásából, 2005-től pedig a Sárospataki Többcélú Kistérségi Társulással kötött együttműködési megállapodás alapján látjuk el.

2006-tól kezdve normatív támogatást vehetünk igénybe a feladatellátás egy részére – a terápiás ellátásra. (a nevelési tanácsadás esetében a hat alkalomnál többször megjelent gyerekek után, a gyógytestnevelés és a logopédiai ellátás esetében pedig azok után a gyerekek után, akik legalább heti 1 x részesülnek terápiás ellátásban). Erre csak akkor jogosult a szakszolgálat, ha a feladatellátást a többcélú kistérségi társulás keretében végzi. Ez ebben az évben 18,3 millió forintot jelent. (Sárospatakra ennek kb. 50 %-a esik.)

A kistérségi ellátásra mindig annyi pénzt fordítottunk, amennyit – kezdetben évi kétszeri

pályázás útján – meg tudtunk szerezni, ill. amennyit 2006-tól kezdve a normatív támogatás biztosított. Ez 2007 szeptemberében változott meg. A fenntartó kérésére arányosítottuk a normatív támogatást, így annak összegét nem teljes egészében a kistérség ellátására fordítottuk, hanem csak 50 %-t, ami a városi-vidéki tanulói létszámmal arányos. Ez azt eredményezte, hogy a térségi ellátás színvonala, a térségi órák száma mintegy 60-70 %-kal csökkent. (pl. 4-5 fejlesztő óra/település 1-2 óra/településre) Azt reméltük, hogy a kistérség települései hozzá fognak járulni az ellátás színvonalának fenntartásához, egy óra kb. 3500 Ft-ba kerül számukra, de ezt egyetlen település sem igényelte. Jelenleg minimális óraszámokkal dolgozunk a kistérség településein.

Mégis nagy előnye ellátásunknak, hogy minden gyermek a saját településén kapja meg – a pszichológiai ellátás kivételével, amely eszköz- és helyiség igényes – az ellátást, és nem a szülőknek kell utaztatni a gyerekeket. Ezen ezután sem szeretnénk változtatni annak ellenére, hogy van, hogy egyetlen óra miatt utazik ki munkatársunk 30 km-re, a csúszós hegyi utakon. A kistérség két autót biztosít a feladat ellátására.

A többszöri - néhányszor megrekedt - tárgyalási folyamat eredményeként ki tudtunk egy olyan elszámolási formát alakítani, amely megnyugtatóan biztosítja a térségben élő gyerekek diagnosztizálásának elszámolását is - a főállású munkatársakra eső normatív támogatás arányosításával a kistérség és Sárospatak között.

A korábbi beszámolóm - 2008. - kapcsán állást foglalt a Képviselőtestület, hogy elláthatjuk a nem önkormányzati fenntartású gyermekeket is, még akkor is, ha nem jár rájuk állami normatív támogatás. A többszöri állásfoglalás kérés eredményeképpen - nagy örömeinkre szolgál -, hogy megállapítást nyert, hogy minden terápiás ellátás esetében jár a normatíva, függetlenül attól, hogy a gyermek milyen oktatási intézménybe jár. Az új, 2010.08.01-től hatályos törvény az ellátási kötelezettséget meg is erősíti, és kimondja, hogy minden szakszolgálatához forduló szülőt és gyermeket el kell látni, aki az ellátási körzet területén él vagy tanul - fenntartótól függetlenül -, és térítés nélkül.

VI. Egyéb feladatok, tevékenységek

Szakmai szolgáltatás

Sárospatak és kistérsége számára a szakmai szolgáltatást intézményünk biztosítja az Önkormányzat közoktatási szakreferensének irányításával. Szakmai munkaközösségek működtetését, térségi tanulmányi versenyek szervezését, az évente megrendezésre kerülő szakmai nap szervezését és lebonyolítását jelenti ez. Évről évre egyre csökken ennek volumene - kb. 1 millió forint – külön költségvetéssel, amelyet most már csak pályázati forrásból tudunk biztosítani.

Saját konferencia szervezését is pályáztuk és nyertük 2009-ben, Olaszliszván volt egy sikeres, országos rendezvényünk csaknem 200 fő részvételével, szintén a B.A.Z. Megye Közoktatásáért Közalapítvány támogatásával.

Tájékoztató rendezvények

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a pedagógiai, pszichológiai kultúra terjesztését, fejlesztését, valamint a szülők tájékoztatását, a prevenciót. Az egyik legfontosabb tevékenységünk, hogy az optimális iskolakezdésben közre működjünk. Ennek érdekében szerveztük meg három éven át az Iskolás lesz a gyermekem című rendezvényünket. Munkatársaink előadásokat tartottak, egyéni beszélgetések folytak a gyermekek szüleivel, e közben a gyerekek mozgás- és kognitív fejlesztő foglalkozáson vettek részt, nagyszabású kiállítással, amelyen az ajánlott fejlesztő játékokat mutattuk be a szülőknek. Segítettük az óvónőket és az alsós tanító néniket szakmai

beszélgetéssel, hogy közelítsük véleményünket az iskolakezdésről. (Erre más szakmai fórum nem állt rendelkezésükre.) Az ÁVG biztosította számunkra ehhez a helyszínt.

Az elmúlt két évben ezt a programot kivittük a három óvodába, tavaszról októberre tettük át, így még több szülővel tudtunk kapcsolatba kerülni: előadások, beszélgetések, kérdések, válaszok segítettek a szülőket az iskolakezdés optimális időpontjának megválasztásában.

A Baba-mama klubban rendszeresen tartanak előadást munkatársaink.

Jelenleg A Művelődés Házával közösen zajlik a Szülők Iskolája előadássorozat, egyre nagyobb érdeklődés mellett két pszichológusunk közreműködésével.

Kiadványok

Saját szerkesztésű és nyomtatású kiadványokat szerkesztünk, amelyek a szülők minél jobb tájékoztatását hivatottak biztosítani. Nemcsak saját intézményünkről, a munkatársak elérhetőségéről, a leggyakoribb pszichés és tanulási problémákról szólnak ezek, hanem az iskolakezdésről, iskolaérettség kritériumairól, a szülők lehetőségeiről, stb.

Folyamatban van egy interaktív intézményi honlap indítása, amely nemcsak tájékoztató jellegű információkat közvetít majd, hanem online fogadóórákkal, fórumokkal segítheti a szülőket, lehetőséget adva az anonimitásra.

Ellenőrzés

2008. szeptemberétől az oktatási kormányzat új feladatot rótt a pedagógiai szakszolgálatokra. A tanulási, magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő, valamint a sajátos nevelési igényű (SNI B) gyermekek iskolai ellátásának ellenőrzését kell elvégeznünk. Az a tapasztalat ugyanis, hogy az iskolák élnek a fent említett gyermekekre biztosított kedvezményekkel – két tanulóként veszik figyelembe őket az osztálylétszámok kialakításánál -, ugyanakkor nem biztosítják számukra az előírt egyéni és csoportos fejlesztéseket. Mindezek ellenőrzésére évente legalább egyszer kell majd az iskolákban meglátogatni a gyermekeket, óralátogatás, a pedagógussal való konzultáció formájában.

Ennek keretében tájékoztató előadásokat, workshopokat tartottunk a II. Rákóczi Ferenc, Árvay József Gyakorló Általános Iskolákban, valamint az ÁVG-ben. Folyamatban van a Református Általános Iskolában is.

Ezek a találkozások még szorosabbá teszik az emberi és szakmai kapcsolatokat a pedagógusokkal.

Mentorálás

A pedagógiai szakszolgálatok végzik a sajátos nevelési igényű gyermekek diagnosztizálásának első vizsgálatait. (sajátos nevelési igényű a dyslexiás, dysgraphiás, dyscalculiás, figyelemzavaros, hiperaktív, autista, mutista gyermek). A diagnosztizálást legtöbbször terápia követi, ezért kollegáink pontosan ismerik ezeknek a gyermekeknek a szükségleteit, állapotát. A diagnózist a megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság adja, és az ellátás – az emelt normatív támogatás - ettől kezdve az adott oktatási intézménynél van. Ők legtöbbször hozzánk fordulnak szakmai és személyi segítségért is, hiszen jelentős szakmai tapasztalat gyűlt már össze intézményünknel. A fejlesztések, a pedagógusok mentorálása fontos feladatunk.

Pályázatban való közreműködés

Intézményünk gyermekjóléti szolgálata a TÁMOP-5.2.5-08/1-0275.sz. pályázatot valósítja meg, amely prevenció és integráció a sárospataki kistérségben. Ebben a pályázatban a pedagógiai szakszolgálat 5 munkatársa is rendszeresen részt vesz: a II. Rákóczi Ferenc, a Vay Szakképző, az Erdélyi János Általános Iskolában heti 2-2 órában csoportfoglalkozásokat vezetnek, korrepetálásban, tanulási, módszertani segítségben vesznek részt. A két pszichológus

pedig családterápiát, konfliktuskezelési tanácsadást biztosít a klienseknek.
A nyári tábor lebonyolításában minden munkatársunk részt vett.

Összefoglalás

A korábbi beszámolóhoz képest pozitív változásokat tapasztalhatunk:

- normatív finanszírozásunk nőtt
- a vitás kérdéseket tisztáztuk mind a Többcélú Kistérségi Társulással, mind a MÁK-kal
- az új törvényi szabályozás tovább erősíti a pedagógiai szakszolgálatok szerepét
- a megnyíló pályázati források mind a személyi állomány, mind a tárgyi, elhelyezési feltételek fejlesztésében jelentős előrehaladást tesznek lehetővé.

Ezúton szeretném megköszönni a tisztelt Képviselőtestületnek, és a korábbiaknak is, hogy mindig fontosnak tartották az intézmény feladatainak, ezáltal a városban élő gyermekeknek az ellátását, és biztosították, és remélhetőleg ezután is biztosítani fogják a pedagógiai szakszolgálat zavartalan működését.

Sárospatak, 2010. február 12.

Készítette: Molnár Marianna
igazgató

MELLÉKLET

PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT ELLÁTOTTAI (főben)

TANÉVEK

SZAKFELADATOK	2007/2008	2008/2009
Nevelési tanácsadás	516	566
Logopédia	274	272
Gyógytestnevelés	497	575
Összesen	1287	1 413

ELLÁTOTTAK MEGOSZLÁSA A VÁROS ÉS TÉRSÉG KÖZÖTT tanévenként főben

SZAKFELADATOK	2007/2008		2008/2009	
	Spatak	Térség	Spatak	Térség
Nevelési tanácsadás	223	293	289	277
Logopédiai ellátás	125	149	154	118
Gyógytestnevelés	294	203	267	308
Összesen	642	645	710	703